

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
медичної частини № 14 філії Державної установи «Центр охорони
здоров'я Державної кримінально - виконавчої служби України» в
Миколаївській та Одеській областях**

31.10.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 31.10.2024 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування медичної частини № 14 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях (далі – медична частина).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціюмік Олександр Вадимович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму;

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації;

Абдуллаєв Марат Абдуллаєвич, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Краснова, буд. 2А, на території Державної установи «Одеська виправна колонія № 14» (далі – установа).

Керівництво: Костюкова Ольга Юріївна, завідувач медичної частини.

Штатна чисельність персоналу медичної частини складається з наступних посад: завідувач медичної частини – 1 шт. одн., лікар-терапевт – 0,5 шт. одн., лікар загальної практики-сімейний лікар – 0,5 шт. одн., лікар-психіатр – 0,5 шт. одн., лікар-рентгенолог – 0,5 шт. одн., фельдшер – 4,0 шт. одн., лікар-стоматолог – 0,5 шт. одн., лікар-фтизіатр – 0,5 шт. одн., лікар-інфекціоніст – 0,5 шт. одн., лікар з ультразвукової діагностики – 0,5 шт. одн., лікар-нарколог – 1,0 шт. одн., лікар-дерматовенеролог – 0,5 шт. одн., лаборант – 1,0 шт. одн., асистент фармацевта – 0,5 шт. одн., рентгенолаборант – 0,5 шт. одн., цитоморфолог – 0,5 шт. одн., сестра медична – 3,5 шт. одн., молодший медичний персонал – 1,0 шт. одн.

Вакантними залишаються посади лікаря з ультразвукової діагностики – 0,5 шт. одн. та лікаря-дерматовенеролога – 0,5 шт. одн.

Під час відвідування група НПМ безперешкодно оглянула приміщення медичної частини, ознайомилась з умовами організації надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам, провела конфіденційні бесіди з особами, які утримуються в установі та потребують медичної допомоги.

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 31.08.2018 № 1581 за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, терапевтична стоматологія, психіатрія, дерматовенерологія, рентгенологія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, рентгенологія, лабораторна справа (клініка) та ліцензію на здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Договір про надання послуг з управління відходами від 02.10.2024 № 12607 укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробнича компанія «Укрекомп».

На день відвідування в установі на медичному обслуговуванні перебувало 555 осіб.

Первинні та періодичні медичні огляди осіб, які перебувають в установі здійснюються усіма лікарями, які входять до штату медичної частини, що підтверджується записами в медичній документації.

Переважна більшість ув'язнених осіб мають укладені декларації з лікарем загальної практики-сімейної медицини чи лікарем-терапевтом. При необхідності проведення додаткових обстежень або лікування ув'язнені та засуджені особи мають можливість отримати медичну допомогу у закладах охорони здоров'я різних форм власності.

Для вирішення питання отримання групи інвалідності, у разі наявності відповідних підстав, медичними працівниками закладу здійснюється направлення ув'язнених до медико-соціальної експертної комісії (далі – МСЕК).

Станом на 31.10.2024 встановлена інвалідність у 29 осіб, із них II група інвалідності – у 6 осіб, III група – у 23 осіб. Працівниками медичної частини направлено на МСЕК 14 осіб, які звернулись для встановлення групи інвалідності вперше та 9 осіб для повторного переосвідчення.

Усі пацієнти з встановленою групою інвалідності мають належним чином оформлені індивідуальні програми реабілітації (далі – програма реабілітації) відповідно до наказу МОЗ від 08.10.2007 № 623. Працівниками медичної частини виконуються призначення, розроблені фахівцями МСЕК в частині забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, в тому числі стосовно забезпечення протезно-ортопедичними виробами. Так на підставі рекомендацій у програмі реабілітації пацієнту з ампутованою нижньою кінцівкою виконане протезування (фото 1).

Стаціонарне відділення медичної частини розраховане на 12 ліжок для перебування пацієнтів з соматичною патологією. На день відвідування на лікуванні в умовах стаціонару перебувало 9 осіб (фото 2).

У медичній частині наявні камери-ізолятори: для осіб з психічними розладами на 1 ліжко та інфекційними захворюваннями на 6 ліжок. Ізолятори облаштовані санітарними вузлами та душовими кабінами.

В установі перебуває 112 осіб із встановленим діагнозом вірусу імунодефіциту людини (далі – ВІЛ), 111 із них отримують антиретровірусну терапію (1 особа відмовилась від лікування, про що є запис у амбулаторній карті пацієнта). Станом на 31.10.2024 за допомогою експрес-тестів на ВІЛ обстежено 970 осіб, аналіз крові методом полімеразної ланцюгової реакції виконано 86 пацієнтам, 130 проводиться моніторинг вірусного навантаження.

Протягом 2024 року за допомогою експрес-тестів на вірусний гепатит С обстежено 277 осіб, вірусне навантаження визначено у 153 пацієнтів; 57 пацієнтам встановлений діагноз хронічного вірусного гепатиту С та призначена безкоштовна протівірусна терапія.

У випадку необхідності діагностики туберкульозу та більш поглибленого обстеження на вірусні гепатити та ВІЛ досліджувані біологічні рідини направляються до лабораторії Одеської міської медичної частини № 21 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях. У 2024 за допомогою мікробіологічної діагностики на туберкульоз обстежено 81 особу та виявлено 6 випадків туберкульозу.

У медичній частині з 11.09.2024 запроваджено комплексне лікування осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів з використанням препаратів замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) (фото 3). Станом на 31.10.2024 ЗПТ отримують 22 особи, які перебувають в установі.

Медичними працівниками розроблений локальний протокол проведення ЗПТ. Після письмового звернення пацієнта щодо початку ЗПТ, лікарем-наркологом разом з пацієнтом розробляється комплексний план лікування. Пацієнт підписує інформовану згоду на участь у ЗПТ із застосуванням препарату «Метадон». Препарат пацієнт вживає перорально під наглядом лікаря-нарколога, про що робиться відмітка в листі призначення. Регулярно проводиться аналіз сечі на наявність в організмі пацієнта інших опіоїдів ніж ті, що призначені лікуючим лікарем та скринінг на когнітивно-афективні розлади особистості.

Видача препаратів ЗПТ відбувається у спеціально обладнаному приміщенні, яке знаходиться на другому поверсі медичної частини. Відповідно до Акту комісійного обстеження від 15.04.2024 № 23 приміщення відповідає Вимогам об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.01.2018 № 52, в обсягах, визначених пунктами 22, 23 Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних

речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2013 № 333.

Наявний дозвіл, виданий Головним управлінням Національної поліції в Одеській області філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях від 16.04.2024 № 20 на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Наказом філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях від 05.09.2024 № 37-ОД-МИ затверджено склад лікарсько-консультативної комісії з контролю за проведенням комплексного лікування з використанням препаратів ЗПТ у осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів у медичній частині.

Відповідно до трудового договору в установі працює соціальний працівник з числа осіб, які відбувають покарання. Медичні працівники активно співпрацюють з благодійними організаціями «ВІЛЬНА ЗОНА» та «100 % життя», наразі в установі впроваджується програма підтримки «Рівний-Рівному».

В аптеці медичної частин наявна достатня кількість лікарських засобів для лікування пацієнтів.

Медична частина оснащена сучасним рентгенологічним апаратом, електрокардіографом, дефібрилятором, гематологічним аналізатором та іншим медичним обладнанням (фото 4, 5). Кабінети медичної частини забезпечені бактерицидними рециркуляторами повітря. Закуповуються вироби медичного призначення для кабінету лікаря-стоматолога (фото 6). У приміщенні, де знаходиться рентгенологічний апарат, наразі проводяться ремонтні роботи (фото 7).

В установі забезпечується дієтичне харчування особам, які цього потребують за станом здоров'я.

Під час конфіденційного спілкування скарг від пацієнтів на неналежне, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, види поводження і покарання не надходило. Також, під час відвідування група НПМ отримала позитивні відгуки від пацієнтів про поводження з боку медичних працівників.

Водночас у ході відвідування групою НПМ виявлені недоліки в роботі медичної частини, які призводять до порушень прав ув'язнених і засуджених осіб.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

1. На день проведення відвідування в медичній частині відсутні експрес-тести на виявлення антитіл до вірусного гепатиту В та С (далі – ВГВ С), що порушує Стандарти медичної допомоги при вірусних гепатитів В та С у

дорослих, затверджені наказами МОЗ від 15.01.2021 № 49, № 51 та Порядок надання первинної медичної допомоги, затверджений наказом МОЗ від 19.03.2018 № 504. Зазначене унеможливило проведення медичним працівникам тестування новоприбулих осіб. Варто зауважити, що серед вірусних гепатитів найбільшу проблему становлять ВГВ С, які призводять до смертей пов'язаних з ускладненнями такими, як цироз та рак печінки. Ці хвороби являються значним тягарем для системи охорони здоров'я, оскільки призводять до інвалідності, скорочення тривалості та якості життя населення та передчасної смерті.

Відповідно до практики Європейського суду з прав людини відсутність належної медичної допомоги може становити поводження, що суперечить статті 3 Конвенції про захист прав і основоположних свобод.

2. Лікарі медичної частини позбавлені можливості здійснювати запити на телемедичне консультування та отримувати консультації для надання медичної допомоги ув'язненим через відсутність доступу наявного мобільного діагностичного комплексу до телемедичної мережі, що унеможливило надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, відповідно до Порядку організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях, затвердженого наказом МОЗ від 19.10.2015 № 681.

3. У порушення Табелю оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2005 № 158, у медичній частині відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможливило проведення поглибленого стоматологічного обстеження засуджених та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

4. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». В установі відсутні пандуси, контрастне маркування сходинок, у приміщеннях медичної частини наявні пороги, які ускладнюють вільне пересування маломобільних пацієнтів по медичній частині (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності медичної частини № 14 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях.

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених та ув'язнених осіб у діяльності медичної

частини № 14 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Миколаївській та Одеській областях.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

медичну частину дентальним рентгенологічним апаратом;
наявність та застосування експрес-тестів на виявлення вірусного гепатиту С та В у засуджених та ув'язнених осіб;
доступ лікарів медичної частини до телемедичної мережі;
облаштування приміщень медичної частини відповідно до потреб маломобільних осіб.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи – головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Наталія Любченко

ФОТО ДО ЗВІТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

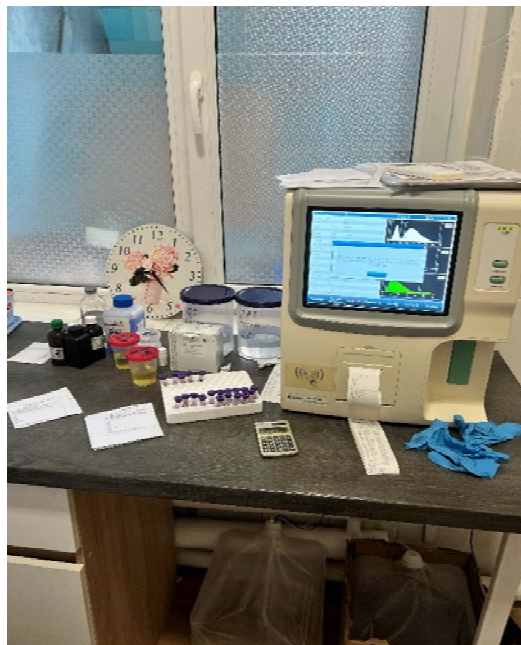

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

